

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ АПН УКРАЇНИ

Свідоцтво про державну реєстрацію серія КВ № 5049
від 11 квітня 2001 р.

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ № 2
(Додаток 1)

Засновано у 2001 році

Передплатний індекс 23823

ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

2007 р.

Київ – Рівне

Тематичний випуск

**ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ,
ТЕХНОЛОГІЇ**

(3 том), 2007 р.

**Тематичні рубрики випуску:
Філософія освіти як духовна парадигма модернізації ВНЗ України
Педагогіка вищої школи і навчальна дисципліна
Технологічний підхід (проектування інноваційних технологій навчання і виховання)
Інформаційні та інтерактивні технології у вищій освіті**

Київ – Рівне

Рекомендовано до друку Рішенням Вченої ради Інституту вищої освіти України протокол № 5/3 від 21 травня 2007 р.

Вища освіта України №2 (додаток 1). Тематичний випуск „Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології”. – Т.3. – Рівне: РДГУ, 2007. – 227 с.

У тематичному випуску часопису „Вища освіта України” вміщені наукові статті фахівців з питань методології, теорії та технологій педагогіки вищої школи.

Співвідношення філософії освіти та педагогіки вищої школи, напрямки уточнення предмету, обґрунтування змісту, виокремлення інноваційних чинників її розвитку; конструювання моделей „ідеального випускника” та „ідеального викладача” вищих навчальних закладів; результати досліджень по реалізації технологічного підходу у вищій освіті та надання їй особистісно-зорієнтованої спрямованості – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв’язання яких звертаються автори випуску.

Особлива увага загострюється обґрунтуванню філософії освіти як духовній парадигмі модернізації вищих навчальних закладів, методологічній основі педагогіки вищої школи.

Публікації тематичного збірника адресовані науковцям, дослідникам психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

Головний редактор:

Віктор АНДРУЩЕНКО, доктор філософських наук, професор, академік АПН України, голова наглядової ради Інституту вищої освіти АПН України

Перший заступник головного редактора:

Володимир ЛУГОВИЙ, доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, директор інституту вищої освіти АПН України

Редакційна колегія:

Віталій БАБАК, доктор технічних наук, професор, ректор Національного авіаційного університету
Віль БАКІРОВ, доктор соціологічних наук, професор, ректор Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна
Іван ВАКАРЧУК, доктор фізико-математичних наук, професор, ректор Львівського національного університету імені І.Я.Франка
Микола ЄВТУХ, доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар відділення Вищої школи АПН України, академік АПН України

Михайло ЗГУРОВСЬКИЙ, доктор технічних наук, професор, академік НАН України, ректор Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут”

Іван ЗЯЗЮН, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, директор Інституту професійної освіти АПН України

Василь КРЕМЕНЬ, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, президент АПН України

Микола МИХАЛЬЧЕНКО, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу Інституту вищої освіти АПН України, президент Української академії політичних наук
Олекса ОНИЩЕНКО, доктор філософських наук, професор, академік-секретар НАН України, директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, академік НАН України

Ганна ОНКОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу Інституту вищої освіти АПН України (заступник головного редактора)

Геннадій ПІВНЯК, доктор технічних наук, професор, академік НАН України, ректор Національної гірничої академії України
Віктор СКОПЕНКО, доктор хімічних наук, професор, академік НАН України, ректор Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка

Валерій СМОЛІЙ, доктор історичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту історії НАН України
Михайло СТЕПКО, кандидат фізико-математичних наук, професор, перший заступник директора Інституту вищої освіти АПН України

Петро ТАЛАНЧУК, доктор технічних наук, професор, академік АПН України, президент Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна”

Василь ТАЦІЙ, доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, ректор Української національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого

Юрій ШЕМШУЧЕНКО, доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту держави і права НАН України

Микола ШКІЛЬ, доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України

Редакційна колегія з напрямів:

педагогіки - Надія БІБІК, Наталія ДЕМ’ЯНЕНКО, Леонід КАНЩЕНКО, Галина КОЗЛАКОВА, Олексій МОРОЗ, Тамара ЯЦЕНКО

психології - Іван БЕХ, В’ячеслав КАЗМІРЕНКО, Сергій МАКСИМЕНКО, Віталій ТАТЕНКО, Юрій ТРОФИМОВ
філософії - Петро ГНАТЕНКО, Леонід ГУБЕРСЬКИЙ, Анатолій КОНВЕРСЬКИЙ, Валентин КРИСАЧЕНКО, Володимир ЯРОШОВЕЦЬ

політології - Микола ГОЛОВАТИЙ, Федір КИРИЛЮК, Віктор ПАЗЕНОК, Віталій СКУРАТІВСЬКИЙ
економічної теорії - Віталій БОБРОВ, Володимир ЄВТУШЕВСЬКИЙ, Юрій НІКОЛЕНКО, Антон ФІЛІПЕНКО, Дмитро ЧЕРВАНЬОВ

Редакційна колегія випуску: Андрущенко В.П., Луговий В.І., Постоловський Р.М., Павелків Р.В., Степко М.Ф., Левшин М.М., Сілков В.В., Євтух М.Б., Манوخа І.П., Невмержицький О.А., Михальченко М.І., Волинка Г.І., Поніманська Г.І., Малофій І.В., Уваркіна О.В., Дем’яненко Н.М., Корольов Б.І., Онкович Г.В., Козлакова Г.О., Корсак К.В., Бобров В.Я., Дем’янюк Т.Д., Лутай В.С.

Відповідальний редактор випуску: Левшин М.М.

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 01014 м. Київ - 14, вул. Бастіонна, 9. Інститут вищої освіти АПН України. Тел.: 286-68-04, 286-63-68
33028 м.Рівне, вул.Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет.

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

Резюме: У сучасному світі технологічних змін і зростання конкуренції на ринку праці необхідність професійного розвитку, можливість іти в пліч-о-пліч з технічним прогресом, рушійною силою якого вважають технічне мислення, стають вкрай необхідними умовами. Підготовка висококваліфікованого фахівця потребує впровадження нових інформаційних технологій навчання. У статті розкрито роль і суть технічного мислення та ідеї щодо його розвитку в майбутніх вчителів трудового навчання з використанням новітніх інформаційних технологій.

Комп'ютерні технології – це справжня знахідка для маніпулювання з інформаційним простором. Коли ми навчимо студентів свідомо і творчо підходити до інформаційного простору завдання, змінювати форму подання знань та даних так, щоб можна було розглянути весь інформаційний простір, ми полегшимо формування в них ефективних стратегій мислення, це сприятиме підвищенню їх самооцінки, впевненості у своїх силах.

Є ще одна приваблива риса інформаційних технологій в контексті розвитку здібностей особистості. Всім знайома проблема: учень чи студент може подумки створити цікавий проект чи образ, але не володіє навичками реалізації свого проекту, скажімо, навичками малювання. Виникає когнітивний конфлікт між бажаним і усвідомленим проектом, образом і неможливістю його здійснення.

І тут на допомогу може прийти комп'ютер (приклад: виставки малюнків чи картин, зроблених за допомогою інформаційних технологій) [2].

Необхідність і можливість упровадження комп'ютера в навчальний процес навряд чи викликає сумнів, оскільки комп'ютери стають усе доступнішими в системі освіти, то в доступному для огляду майбутньому комп'ютеризоване навчання може стати одним з основних способів навчання. Це означає будь-яке навчання із застосуванням комп'ютера.

Необхідність ознайомлення студентів з використанням комп'ютерів у сучасному виробництві зумовлена його потребами в грамотних кадрах.

Нові інформаційні технології полягають у комплексному використанні комп'ютера і програмного забезпечення, яке відображає комп'ютерну програму як таку і методичний та дидактичний досвід викладача-предметника [6].

Під час запровадження до виробничих процесів нових інформаційних технологій на перший план у технічній творчості особистості виступає інтелектуальна діяльність, тобто відбувається зміна преравенцій у співвідношенні «розумова діяльність – фізична праця». Тому виникла потреба внести суттєві корективи у професійну підготовку майбутніх учителів трудового навчання, і, зокрема, в питаннях формування системи знань та умінь з технічної творчості.

Згідно з енциклопедичними визначеннями [7] технічна творчість – діяльність людини, спрямована на перетворення природи відповідно до мети і потреб людини і людства на основі об'єктивних законів дійсності, які характеризуються новизною процесу діяльності і його результату, а також оригінальністю та суспільно-історичною унікальністю. На відміну від еволюційного процесу змін, що відбуваються у природі, технічна творчість людини здійснюється стрибками різної за значенням величини і неможлива без участі самої людини – суб'єкта творчості. Технічна творчість у виробничих процесах здійснюється у ході раціоналізаторської та винахідницької діяльності виробничників, студентів і спрямована на вдосконалення техніки і технологій, поліпшення якості продукції і підвищення продуктивності праці, має суспільно корисну спрямованість.

Основна мета курсу «Технічна творчість і методика гуртової роботи», що вивчається студентами за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» протягом третього та четвертого курсів – на основі оволодіння кресленням як засобом вираження технічної думки і виробничим документом навчити студентів самостійно конструювати і виготовляти різноманітні вироби і технічні пристрої в конкретній галузі, а також сформувані у майбутніх вчителів і керівників гуртків уміння та навички, які необхідні для керівництва творчою діяльністю учнів в процесі навчальних занять, позакласної та позашкільної роботи по техніці і праці [9].

В сучасному інформаційному суспільстві саме застосування нових інформаційних технологій на цих заняттях забезпечить в першу чергу активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів. А якщо студент буде зацікавлений у технічній творчості, буде виконувати певні завдання як на цих заняттях, так і індивідуально, то відповідно технічне мислення буде розвиватися набагато ефективніше [8].

Так званий поетапний розвиток технічного (головним чином продуктивного) мислення достатньо широко описаний в методичній літературі і тому відомий вчителям. Ми ж зупинимось на двох інших способах, які менше відомі широкому загалу педагогів по тій причині, що зовні вони дуже віддалені від виробничої тематики, хоча по своєму внутрішньому змісту досить точно їх моделюють.

Задачі-моделі – це, по-перше, логічні задачі, побудовані на матеріалі різних схем, символів і інших умовних зображень різних матеріальних об'єктів, а по-друге, так звані технічні головоломки [3].

Почнемо з простого. Ми працюємо над комп'ютерною навчально-контролюючою програмою TechTest (Technical Thought Test), яка складається з електронного набору різноманітних завдань-задач для розвитку технічного мислення студентів.

Одними з перших практичних робіт з курсу технічної творчості учнів з методикою гурткової роботи студенти виконують роботи на визначення технічного та конструкторського мислення, на яких спочатку потрібно розв'язати ряд технічних та конструкторських задач, а потім розробити подібні задачі самостійно.

Розроблена програма дозволяє випадковим вибором кожному студенту розв'язати свій набір задач, на розв'язання однієї задачі з якого дається 15 секунд. Після розв'язання задач програма виставить студенту оцінку і вкаже на певні недоліки. Також програма фіксує результати кожного студента окремо і їх можна переглянути і студентом і викладачем в будь-який момент часу. Крім цього за інструкцією до програми студент легко може додати до програми власноруч розроблені задачі.

В процесі вивчення курсу „Технічна творчість з методикою гурткової роботи” програмою передбачено виконання студентами довгострокового завдання, яке полягає в розробці та виготовленні будь-якого об'єкта самостійної творчої роботи за напрямками, наближений перелік яких подається у першій семестровій лабораторній роботі. Якість виготовлення даного виробу суттєво впливає на оцінювання всієї роботи студентів за період вивчення даного курсу [11].

Тобто студент готує для оцінювання викладачем певний виріб, який він обере із запропонованого списку, або запропонує власний, та документацію до свого навчального проекту.

Реалізація всіх завдань комплексної довгострокової контрольної роботи з курсу „Технічна творчість учнів з методикою гурткової роботи” згідно з методичними вказівками щодо її виконання здійснюється поетапно з дотриманням певної, рекомендованої нижче, послідовності (рис. 1).

Рис. 1

Виконання КДКР – єдиний процес пізнання і перетворення дійсності. Пізнавальна діяльність при цьому включає: дослідження, експерименти, розв'язок технічних задач, створення моделей реальних машин, приладів, пристроїв, предметів декоративно-утилітарного та ужитково-естетичного призначення [10].

Зазначимо, що навіть на репродуктивному етапі конструювання при побудові моделі-копії існуючого вже прототипу, індивід набуває для себе чимало нових наукових, технічних, загальнорозвиваючих знань.

При цьому слід пам'ятати головну мету виконання КДКР – навчання творчості, розвиток пізнавальної самостійності, продуктивного мислення та ознайомлення з основами методики гурткової роботи. Тобто найважливіше тут те, як процес розробки та виготовлення об'єкта творчості впливає на всебічний і гармонійний розвиток особистості майбутнього вчителя, керівника гуртка дитячої технічної творчості, який приймає безпосередню участь в пошуково-конструкторській діяльності суспільно корисної спрямованості.

Розглянемо можливість використання нових інформаційних технологій для підготовки та створення подібного навчального проекту, а саме портфолію проекту.

Джон Мейнард, професор інституту комп'ютерних технологій США встановив, що робота над навчальними проектами сприяє розвитку навичок мислення високого рівня, але з використанням новітніх інформаційних технологій при створенні проектів цей розвиток відбувається значно ефективніше.

Метод проектів передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити ту чи іншу проблему шляхом самостійних дій студентів з обов'язковою презентацією (викладенням) отриманих результатів. з іншого боку, ця технологія включає у себе сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю.

Застосування інформаційних технологій в підготовці навчальних проектів дозволяє використовувати різноманітне програмне забезпечення, гігантський інформаційний простір мережі Інтернет, можливість яскраво презентувати свої результати роботи за допомогою електронної презентації, швидко і зручно впорядкувати свої матеріали за допомогою файлової системи комп'ютера, швидко зробити потрібні креслення і ескізи своїх виробів за допомогою системи автоматизованого проектування AutoCAD чи КОМПАС тощо.

Тобто комп'ютерні технології дозволяють створювати електронні портфолію проекту. Це дуже зручний спосіб показати свої напрацювання, що передбачає можливість впорядкування тем, видів робіт. Комп'ютерні програми дозволяють створювати, редагувати, видаляти, доповнювати, компактно зберігати документи,

здійснювати їх швидкий пошук у відповідній формі, презентувати їх вміст.

Розглянемо орієнтовний зміст електронного портфоліо навчального проекту з курсу „Технічна творчість учнів з методикою гурткової роботи” згідно змісту програми з даного курсу та вимог до виконання комплексної контрольної роботи.

Для початку доцільно скласти план створення та реалізації майбутнього портфоліо проекту, зібрати якомога більше інформацію з даної проблеми. Вся ця робота розпочинається з пошуку інформації з наукових і періодичних видань [5], у тому числі з використанням Інтернет. World Wide Web (WWW) – всесвітній пошуковий сервіс Інтернет, який дає змогу відшукувати інформацію у різних форматах – текстовому та мультимедійному. Для полегшення роботи та пошуку інформації розроблені цілі системи серверного пошуку, серед яких можна виділити такі найбільш популярні: Google, Yahoo, Rambler, Yandex., з українських – Meta, UkrNet.

Лише після накопичення потрібної інформації (як текстової, графічної, так і мультимедійної), можна починати формувати портфоліо майбутнього проекту.

Отже, електронне портфоліо навчального проекту орієнтовно може складатися з таких частин:

- 1) електронної презентації проекту;
- 2) креслення виробу (наприклад, в системі автоматизованого проектування AutoCAD);
- 3) технологічної картки на виготовлення виробу;
- 4) картки економічних розрахунків;
- 5) бізнес-плану на організацію виробництва виробів.

В свою чергу електронна презентація орієнтовано складається з таких частин:

- 1) критичного осмислення раніше створеного;
- 2) формулювання проблемної ситуації;
- 3) постановки конкретної технічної задачі;
- 4) основних вимог до виробу;
- 5) креслення виробу;
- 6) можливості модернізації виробництва.

Для того, щоб презентація була створена максимально вдало, її потрібно спланувати заздалегідь та скласти сценарій презентації.

В електронній презентації бажано створити гіперпосилання на технологічну картку виготовлення виробу, картку економічних розрахунків, бізнес-план тощо.

Бажано що всі документи, на які здійснюються гіперпосилання в презентації, знаходились в одній папці разом з файлом електронної презентації.

Кожен навчальний проект завершується його захистом [1], що також передбачено і програмою курсу „Технічна творчість учнів з методикою гурткової роботи” [11].

Демонстрування електронного портфоліо навчального проекту, зокрема демонстрування його правильно підготовленої та озвученої електронної презентації (якщо є можливість за допомогою мультимедійного проєктора) можна назвати найкращим захистом власного проекту [4]. Демонстрування такого власного мультимедійного проекту, в який можна помістити і зображення і відеофільм в поєднанні зі спец ефектами та анімацією, надає студенту впевненості у собі та надає можливість яскраво представити та захистити свою творчу роботу.

Література

1. Басманова В. В. Защита проекта – экзамен по технологии // Школа и производство. – 2005. - № 4. – С. 62 – 64.
2. Бондаровська В. М. Психологічні аспекти використання комп'ютера. – К.: Шкільний світ, 2005. – 64 с.
3. Варич О. С., Сингаївський Д. В. Розвиток технічного мислення майбутніх вчителів трудового навчання в процесі професійної підготовки з використанням новітніх інформаційних технологій. // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 35. – Рівне, РДГУ, 2006 р. – С. 51 – 54.
4. Довженко Н. Мультимедійні системи та розвиток творчих здібностей дітей // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2005. – № 1 – 4. – С. 54 – 56.
5. Кононученко Л. Вплив комп'ютерних технологій на інформаційні потреби користувачів бібліотек України: (На прикладі ОУНБ України) // Вісник Книжкової палати. – 2005. - № 2.
6. Педорич А. Нові інформаційні технології у навчанні автосправи. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2006. – № 3.– С. 34 – 38.
7. Политехнический словарь / Редкол.: А.Ю. Ишминский (гл. ред.) и др.- 3-е изд., перераб. и доп.- М.: БРЭ, 1998.- 656с.
8. Рейзенкінд Т. Педагогічні умови впровадження компютерних технологій у професійну підготовку майбутнього вчителя. // Рідна школа. – 2004. - № 6. – С. 37 – 40.
9. Сингаївський Д. В., Белошицький О. О., Ковальов В. М. Оновлення змісту трудової підготовки молоді на основі технічної творчості. // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 25. – Рівне, РДГУ, 2003. – С. 94 – 98.

10. Технічна творчість з методикою гурткової роботи. Методичні вказівки і завдання до виконання комплексної довгострокової контрольної роботи з навчального курсу. Для студентів спеціальності 6.010103 „Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання (технічна праця)“./ Укладач: Д.В. Сингаївський. – Рівне, РДГУ, 2004. – 32 с.
11. Технічна творчість учнів з методикою гурткової роботи. Програма навчального курсу (за вимогами кредитно-модульної системи). Для студентів спеціальності 6.010103 „Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання (технічна праця)“/ Автори-укладачі: Д.В.Сингаївський, О.А.Герасименко. – Рівне, РДГУ, 2006. – 36 с.

Резюме: В современном мире технологических изменений и возрастания конкуренции на рынке работы необходимость профессионального развития, возможность идти бок о бок с техническим прогрессом, движущей силой которого считают техническое мышление, становятся крайне необходимыми условиями. Подготовка высококвалифицированного специалиста требует внедрения новых информационных технологий обучения. В статье раскрыта роль и суть технического мышления и идеи относительно его развития у будущих учителей трудового обучения с использованием новейших информационных технологий.

Summary: In the modern world of technological changes and growth of competition at the market of labors necessity of professional development, possibility to go in alongside with technical progress, motive force of which consider technical thought, become necessary terms extremely. Preparation of highly skilled specialist needs introduction of new technologies of information's of studies. In the article a role and essence of technical thought and idea is exposed on his development for the future teachers of labors studies with the use of the newest technologies of information's.

ЗМІСТ

Секція 1

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ЯК ДУХОВНА ПАРАДИГМА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВНЗ УКРАЇНИ

<i>Лузік Е.В., Ладогубець Н.В.</i> Теоретико-методологічні основи формування інтегративних курсів як фундаменту системи неперервної освіти ХХІ століття	4
<i>Бадьора С.М.</i> Причини девіантної поведінки і наукова організація навчально-виховної роботи з девіантами ...	13
<i>Бойченко М.І., Горбунова Л.С., Корольов Б.І., Корсак К.В., Лукашевич М.П., Рябченко В.І., Уваркіна О.В.</i> Методологічні засади трансформації вищої освіти України в контексті Болонського процесу	16
<i>Дзоз В.О.</i> Гуманітарна політика держави у сфері релігії	21
<i>Кобельська Г.Г.</i> Про теоретичний і реалізаційний потенціал гасла „ноосферізації”	24
<i>Кучера Т.М.</i> Соціально-філософські принципи регіоналізму як механізму розвитку гуманітарної освіти в умовах трансформації суспільства (Філософія освіти як духовна парадигма модернізації ВНЗ України)	27
<i>Малімон В.І.</i> Самоосвіта особистості як форма неперервної освіти	31
<i>Онкович Г.В., Борко Т.М.</i> Плекання літературної особистості як освітня парадигма	33
<i>Сабіров О.С.</i> Педагогічна актуалізація оздоровчих цінностей в освіті студентів у контексті євроінтеграційних зрушень	36
<i>Стойко С.В.</i> Філософія освіти на початку ХХІ століття: проблеми та знахідки	39
<i>Тепла О.М.</i> Гуманістичні цінності: структурно-компонентний аналіз	41
<i>Ущипівська Г.П.</i> Європейські інтеграційні процеси і зміни у підготовці науково-викладацьких кадрів вищої кваліфікації	43
<i>Шинкаренко Л.І.</i> Освіта дорослих: еволюція сучасних наукових поглядів	46

Секція 2

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

<i>Потапчук Т.В.</i> Морально-духовні цінності: визначення основних понять	51
<i>Буцяк В.І., Турко Н.Є.</i> Музичні твори Богдани Фільц в інструментальній підготовці вчителів музики (до 75-ої річниці від дня народження)	53
<i>Горбатюк Л.М.</i> Соціально-педагогічні аспекти розв’язання проблеми безпритульності підлітків як домінантної основи фахової педагогічної підготовки у вищій школі	55
<i>Данилова Г.С.</i> Вершини професіоналізму педагога як акмеологічний синтез тріади його компонентів	57
<i>Ніконенко І.С.</i> Роль іноземної мови у підготовці майбутніх правоохоронців до міжнародного співробітництва	61
<i>Цимбалюк О.М.</i> Теоретичні аспекти дослідження процесу розвитку комунікативної діяльності вчителя	65
<i>Антонюк Л.О.</i> З австрійського досвіду поєднання інтеграції в Європу і забезпечення якості вищої освіти	68
<i>Василюк В.М.</i> Законодавчі та нормативно-правові засади фізичної культури в Україні	70
<i>Васильєва М.О.</i> Створення рефлексивного середовища у процесі підготовки соціальних працівників	74
<i>Воронкова Б.А.</i> До питання урізноманітнення об’єктів дослідження „Порівняльної педагогіки”	76
<i>Гончарова А.І.</i> Трансформація гендерних стереотипів щодо агресивної поведінки у сучасних студентів	79
<i>Гудовсек О.А.</i> Формування естетичної культури майбутніх педагогів позашкільної освіти у вищих навчальних закладах	81
<i>Колесніков С.А.</i> Підготовка вчителя музики до забезпечення наступності музичного виховання дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку в процесі формування орієнтації на мелодію	84
<i>Кряжжев П.В.</i> Якісні зміни вищої освіти у країнах Західної Європи наприкінці ХХ ст.	86
<i>Лалак Н.М.</i> Шляхи ефективності розвитку педагогічної культури майбутнього вчителя засобами предмету „Історія”	90
<i>Мінакова Л.В.</i> Магістр і дослідницький сегмент його підготовки в педагогічному університеті	92
<i>Михайленко Т.В.</i> Специфіка виховної діяльності позашкільних закладів та громадських організацій канадських українців	95
<i>Лукач О.М.</i> Духовні цінності студентської молоді	98
<i>Ткачук О.С.</i> Формування професійної компетенції майбутнього вчителя щодо викладання фонетичного матеріалу в початкових класах	100
<i>Топіха А.М.</i> Педагогіка вищої школи: сучасні методологічні аспекти	104
<i>Халамендик В.Д.</i> Педагогічна освіта Миколаївщини (середина ХІХ – перша третина ХХ ст.)	106
<i>Щербань М.П.</i> Правова культура. Проблеми правового виховання студентської молоді	111
<i>Юзюк В.В.</i> Психолого-педагогічний аспект розвитку особистості школяра в системі сучасної освіти	115

Секція 3**ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ (Проектування інноваційних технологій навчання і виховання)**

<i>Кислицька Ю.О.</i> Формування нормативно-правової бази освіти в контексті євроінтеграційних процесів	119
<i>Волощук О.М.</i> Нова роль та значення педагога-організатора у сучасних умовах організації дозвілля	121
<i>Гетта Т.Л.</i> Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до здійснення особистісно орієнтованого підходу в навчанні	124
<i>Голуб Т.П.</i> Лінгвокультурологічна складова особисто-орієнтованого навчання	126
<i>Дівінська Н.О.</i> Проблеми формування професійних умінь студентів філологічних факультетів проводити навчально-педагогічні ігри	128
<i>Дуброва А.С., Мороз Л.В., Трофімчук В.М.</i> Із історії виникнення технологій розвивального навчання іноземної мови в ЗОШ та ВНЗ	131
<i>Ковальчук Н.П.</i> Технологія проектування структури і змісту пунктуаційної компетентності	133
<i>Козлова А.В.</i> Закордонний досвід підготовки журналістських кадрів	137
<i>Конопляник Л.М.</i> Підвищення рівня готовності майбутніх інженерів до використання іноземної мови в майбутній професійній діяльності	139
<i>Кучер Ю.А.</i> Технологізація вищої освіти – ірландський варіант	143
<i>Любашенко О.В.</i> Навчання української мови на засадах суб'єктно-діяльнісного підходу	146
<i>Мельник О.В.</i> Удосконалення редакторської освіти засобами поетичного мистецтва	150
<i>Петрова А.І.</i> Зарубіжний досвід формування іншомовної компетентності майбутніх менеджерів	152
<i>Рахманов В.О.</i> Шляхи підвищення активізації пізнавальної діяльності майбутніх офіцерів при вивченні загальновійськових дисциплін	156
<i>Романюк С.К., Ковальчук Т.Г., Ковалюк В.В.</i> Організація індивідуальної та самостійної роботи студентів на заняттях з іноземної мови в умовах кредитно-модульної системи	160
<i>Снісаренко О.С.</i> Розвиток ключових компетентностей – необхідна умова ефективного впровадження особистісно-орієнтованих технологій	163
<i>Чемерис І.М.</i> Формування професійної компетентності студентів-журналістів засобами іншомовних періодичних видань (за результатами експерименту)	165
<i>Шушляпін О.І.</i> Компетентність випускника медичного вузу в контексті безперервної освіти, виховання і наставництва	168
<i>Щербань П.М.</i> Методика організації виховної діяльності студентів у класних колективах загальноосвітніх шкіл під час проходження педагогічних практик як одного з шляхів формування педагогічної культури	176
<i>Малафійк І.В.</i> Дидактичний аспект модульності в навчанні	178

Секція 4**ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ**

<i>Біда О.А., Кравчук О.В.</i> Підготовка студентів до застосування інноваційних технологій на уроках у початковій ланці	183
<i>Комар О.А.</i> Оцінювання навчальної діяльності студентів у процесі проведення інтерактивного навчання	188
<i>Муковіз О.П., Прохур Ю.П.</i> Управління самостійною пізнавальною діяльністю студентів засобами інструментальної програмної системи МУДЛ	192
<i>Смирнова И.Л.</i> Роль компютеризації в спеціальній теоретической підготовке будущих пилотов	195
<i>Тімошин А.С.</i> Технологізація навчання прикладних математиків	198
<i>Свириденко А.А., Невмержицький О.А.</i> Поточно-рейтингова система контролю успішності студентів у вищих навчальних закладах	201
<i>Титаренко Н.Ю.</i> Знання програмно педагогічних систем (пмс) у методичній підготовці вчителя англійської мови	204
<i>Хрущ М.С.</i> Електронні освітні ресурси: аспекти класифікації, основні принципи розробки	210
<i>Цецик С.П.</i> Використання інтерактивних технологій навчання при викладанні вищої математики для студентів-екологів	212
<i>Варич О.С.</i> Використання новітніх інформаційних технологій для розвитку технічного мислення майбутніх вчителів трудового навчання на заняттях технічної творчості	215

Додатки

<i>Луговий В.І.</i> Проблема високих педагогічних технологій та особистісної орієнтації їх в освіті (теоретико-методологічний аспект)	219
<i>Левшин М.М.</i> Креативи проектування особистісноорієнтованих технологій навчання і виховання	222
<i>Відомості про авторів</i>	223

Наукове видання

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ № 2 (додаток 1)

Тематичний випуск Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології Том 3

Редакційна колегія випуску:

Андрущенко В.П., Луговий В.І., Постолювський Р.М., Павелків Р.В., Степко М.Ф.,
Левшин М.М., Сілков В.В., Євтух М.Б., Маноха І.П., Невмержицький О.А.,
Михальченко М.І., Волинка Г.І., Поніманська Т.І., Малофіїк І.В., Уваркіна О.В.,
Дем'яненко Н.М., Корольов Б.І., Онкович Г.В., Козлакова Г.О., Корсак К.В.,
Бобров В.Я., Дем'янюк Т.Д., Лутай В.С.

Відповідальний редактор випуску: Левшин М.М.

Комп'ютерна верстка: Кравчук В.Ю.

Комп'ютерний макет: Кравчук В.Ю.

Підписано до друку 21.05.2007 р. Формат 60x84 1/8. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк ізографічний. Ум. друк арк. 25,95. Замовлення № 28/1. Наклад 300.

Адреса редакції: 01014 м. Київ - 14, вул. Бастіонна, 9. Інститут вищої освіти АПН України.
Тел.: 286-68-04, 286-63-68
33028 м.Рівне, вул.Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний
університет.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел.26-48-83

В – 55 Вища освіта України №2 (додаток 1). Тематичний випуск „Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології”. – Т.3. – Рівне: РДГУ, 2007. – 227 с.

У тематичному випуску часопису „Вища освіта України” вміщені наукові статті фахівців з питань методології, теорії та технологій педагогіки вищої школи.

Співвідношення філософії освіти та педагогіки вищої школи, напрямки уточнення предмету, обґрунтування змісту, виокремлення інноваційних чинників її розвитку; конструювання моделей „ідеального випускника” та „ідеального викладача” вищих навчальних закладів; результати досліджень по реалізації технологічного підходу у вищій освіті та надання їй особистіснозорієнтованої спрямованості – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску.

Особлива увага загострюється обґрунтуванню філософії освіти як духовній парадигмі модернізації вищих навчальних закладів, методологічній основі педагогіки вищої школи.

Публікації тематичного збірника адресовані науковцям, дослідникам психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.